

*Prædiken af Morten Munch
16. s. e. trin. / 27. sept. 2020
Tekst: Joh 11,19-45*

KALDT UD TIL LIVET

En familie i chok

Din ven Lazarus er syg. Sådan lyder beskeden til Jesus. Det siges ikke, at Lazarus er døende. Formentlig vidste man ikke, hvor akut det var.

Pludselige dødsfald efterlader mennesker i chok. Sådan må vi også forstille os situationen, da Jesus ankommer. Begravelsen har allerede fundet sted, og sorgprocessen og dens ritualer er i fuld gang.

Regner man på de tidsangivelser, vi får oplyst, var det ikke muligt for Jesus at nå frem inden dødstidspunktet, selv om han var taget afsted med det samme, da han fik beskeden.

Udsagnet: "Havde du været her, var min bror ikke død" – der lyder samstemmende fra både Marthas og Marias mund – kan derfor næppe være ment bebrejdende overfor Jesus.

Når vi mister, er det en almindelig reaktion at tænke, om ikke tabet kunne have været undgået, hvis forskellige forhold havde været lidt anderledes.

Hvis de havde kaldt på Jesus lidt før – eller hvis Jesus havde været tættere på hjemmet – eller hvis noget tredje, var det gået anderledes.

Hertil kommer, at Lazarus' familie havde forbindelsen i orden til den Mester, der havde helbredt i hundredvis af mennesker. Det får tabet til at fremstå så meget mere meningsløst.

Mødet med Martha (trøst til tanken)

Underberetningen er bygget op i tre dele. Først møder Jesus Martha, dernæst Maria og sidst Lazarus.

Der er en naturlighed i, at Jesus møder Martha først. Som ansvarlig værtinde er det hende går ud og tager imod de besøgende, der kommer for at kondolere.

Hvor Martha er initiativrig, udfarende og den mest talende af de to søstre, holder Maria sig mere stille i baggrunden. Det bekræfter den familiedynamik, der også er antydnet i Lukas Evangeliets beretning om de to søstre - prædiketeksten fra i søndags - hvor den travle Martha optræder som dirigerende værtinde.

Den første del, mødet med Martha, har et nærmest dogmatisk præg. Det er en samtale om opstandelsestroen med udgangspunkt i den jødiske tanke om en opstandelse på den yderste dag.

Jesus bekræfter denne tro, men han bringer også noget nyt med udsagnet om, at han *er* opstandelsen og livet. Det er ikke noget, han kun skal være på den yderste dag.

Det indebærer et indbrud af håb allerede her i livet. Pointen i Jesu egen opstandelse er netop, at opstandelsens tid ikke kun er fremtid, men også bryder ind med nyskabelse allerede nu. Det er et særkende ved Johannes Evangeliet i forhold til de tre andre evangelier, at nutidsaspektet af opstandelsestroen er særligt markeret.

Selv midt i det, der tager sig håbløst ud, er Livets fyrste hos os.

Det er på den sorgramte Marthas læber, at vi finder en af de tidligst formulerede kristne trosbekendelser: Du er Kristus, Guds søn.

Marthas bekendelse har aldrig har fået den opmærksomhed, som apostlen Peters bekendelse i de tre synoptiske evangelier har fået, selv om bekendelserne er næsten enslydende.

Det er ikke let at konkurrere med lederen af apostelkredsen, der tillige er mand og senere blev betragtet som pavens forløber.

I bekendelsen til Jesus som Guds søn ligger hele det kristne håb. Det klynger Martha sig midt i sit tab, og deri ligger hendes vinding.

Hun bekender Jesus som Kristus midt i kaos, og det gør på en måde hendes bekendelse større end Peters, hvis man endelig skal sammenligne.

Mødet med Maria (trøst til hjertet)

Hvor Jesu ord til Martha, jeg er opstandelsen og livet, forkynder trøst til tanken og til det tankemylder, vi kan stå med som sørgende, har det næste afsnit, Jesu møde med Maria, fokus på det trøstende nærvær.

Her er Jesus den, der græder med de grædende. Det er en tale til hjertet mere end til tanken.

Som danskere græder vi sjældent i det offentlige rum, fordi det udstiller os i en situation, hvor vi ikke har kontrol over os selv.

I undersøgelser af menneskers gråd har psykologer skelnet mellem en kalde-gråd og en gi-slip-gråd. Små børn uden sprog kan kalde på sine forældre gennem en gråd, der er kendetegnet ved en hurtig vejrtrækning.

Gi-slip-gråden har derimod en dyb vejrtrækning og kan munde ud i en højlydt hulken, der resulterer i en kropslig afspænding. Vi spænder fysisk og mentalt for at beskytte os imod smerte; det kan være når vi mister en af vore kære. Gi-slip-gråden hjælper os til at give slip på spændinger og selvbeskyttelse og åbne os for sorgens proces.

Man har fundet ud af, at den slags tårer rummer et stof, der reducerer stresshormonerne i kroppen. Det er sundt at græde. Også Jesus græd.

Beretningen viser os, at der i det kristne gudsbillede er rum for en sørgende Gud, der græder med sit menneske. Teologisk har det syn ikke været uden sværdslag på grund af en græsk indflydelse, der siger, at Gud er hævet over lidelse.

Jesus viser os noget andet. Han er den korsfæstede og opstandne. De to ting må aldrig skilles ad. Nok er han sejrrig i sin messianske funktion som opstandelsen og livet, men han er det ikke udenom korset og lidelsen.

Han er den sårede helbreder. Han frelser ikke mennesket ved at smide en redningskrans ud fra behagelig afstand, men ved selv at være den redningskrans, der blev kastet ud i det frådende hav.

Mødet med Lazarus (liv af døde)

Sidst i beretningen møder Jesus døden selv i skikkelse af Lazarus' afdøde krop. Han konfronteres med tilværelsens tilintetgørende kræfter.

Der bruges i teksten flere gange nogle udtryk, der fortæller, at Jesus blev dybt bevæget og opbragt. Det er er ord, der rummer sorg, men også vrede.

Følelsen af sorg står sjældent alene, når vi mister noget eller noget, der stod os nær. Vreden er ofte sorgens følgesvend. Vreden er en protest mod den adskillelse, der river os fra hinanden. Det er en fastholdelse af dødens unatur.

Jesus kom i oprør, læste vi. Og han *gjorde* oprør mod dødens herredømme ved at kalde den døde til live.

Det viser os, at Gud på intet tidspunkt har sluppet den dødes hånd, men holder den fast indtil opstandelsen, der her som et tegn bryder frem før tid og i foreløbig skikkelse.

At Jesus er opstandelsen og livet betyder, at der ved ham er givet en ny skabelse, en ny begyndelse, en ny mulighed.

Døden er der stadig, men den er ændret som magt over os og som afmagts sted. Nok har døden magt og vi afmagt, men Gud er den større magt, der ikke slipper os og ikke forlader os, men genrejser os til nyt liv.

Hvis vi har lukket os inde i fortvivlelsens gravmørke, lyder en stemme til os: Kom herud! Vi kaldes ud til livet - på trods.

Døden er mange ting og har mange ansigter. Resignation, fortvivlelse, ligegyldighed og selvopgivelse er nogle af dem. Men at vi ikke er opgivet af Gud, ser vi i det ene ansigt af sig selv, Gud har givet os til trøst: Jesu Kristi ansigt.

I det ansigt ser vi Guds medfølelse, hans tårer for verden, men også hans vilje til at kæmpe for os mod mørket.

Amen.